

In de kleine zaal van DAP Bodegraven heerst een intieme sfeer: het lijkt wel een privéles.

Droes: veel gezien en veelbesproken

MASTERCLASS OVER EFFECTIEVE AANPAK DROES

- “Droes is een van de belangrijkste infectieziektes bij paarden.” Dat stelt GD-dierenarts Linda van den Wollenberg tijdens de eerste Masterclass droes bij DAP Bodegraven, op donderdag 19 november. Een intieme bijeenkomst, waarin zij en Kees van Maanen (kader) vijftien dierenartsen bijpraten over de diagnostiek en aanpak van de paardenziekte. Elke paardendierenarts krijgt er namelijk weleens mee te maken. “En de klinische gevallen die wij zien”, zo vertelt Linda, “zijn vaak nog maar het topje van de ijsberg.”

In het kleine zaaltje in Bodegraven voelt het bijna alsof de dierenartsen privéles krijgen. De sfeer is informeel: bij binnenkomst groeten veel dierenartsen elkaar als oude bekenden. Uit het hele land ‘overgevlogen’, en één ding gemeen: ze vinden het tijd voor een effectieve aanpak van droes. Maar kritiekloos luisteren zit er bij hen niet in: “Waarom is droes dan zo’n belangrijke ziekte, waarom niet eerder rhino of influenza?”, klinkt het al na vijf

minuten. Linda: “De ziekte komt algemeen voor, en wordt ook in het buitenland gevreesd. Het is natuurlijk hartstikke infectieus, en kan bij een groep dieren met weinig weerstand ook tot serieuze complicaties en sterfte leiden.”

VEEL VRAGEN

De masterclass draait om interactie, want de aanpak van droes, die wordt veroorzaakt door de

bacterie *Streptococcus equi equi*, roept nog steeds veel vragen op, vertelt Linda. “We krijgen heel veel vragen over de diagnostiek en een effectieve aanpak. De meeste paardendierenartsen herkennen typische droesverschijnselen wel: purulente neusuitvoeiing, vergrote lymfeknopen, abscessen die eventueel zijn opengebarsten. “Maar niet elk paard heeft de typische verschijnselen,” waarschuwt Linda. “Er zijn op het oog gezonde

BINNENKORT SEROLOGIE

Binnenkort is het ook mogelijk om grote groepen dieren op droes te screenen door middel van serologie, vertelt Kees van Maanen. "Hiermee is aan te tonen welke dieren blootgesteld zijn aan droes, zelfs als er geen uitscheiding is." De Animal Health Trust in Engeland heeft een aantal jaren geleden een specifieke serologische test ontwikkeld die antistoffen tegen *Streptococcus equi equi* kan aantonen. "GD heeft een licentie verkregen om deze test in Nederland uit te kunnen gaan voeren. Hiermee kunnen paarden gescreend worden op blootstelling aan de bacterie, waarna seropositieve paarden eventueel verder onderzocht kunnen worden op dragerschap."

paarden die wel droes hebben gehad, maar symptoomloze dragers zijn geworden." Een tiende van de paarden ontwikkelt na het doormaken van droes dragerschap, vertelt Linda. "Bij ongeveer de helft van die dragers zie je uiterlijk niets. De meeste paarden scheiden na herstel van droesverschijnselen nog maximaal zes weken de bacterie uit, maar bij dragers kan dat oplopen tot maanden of zelfs jaren." "In Engeland was er een paard vijf jaar drager," weet een van de dierenartsen. Hoe kun je nou zien dat een paard een drager is? "Soms heeft het paard dan pus in de luchtzakken, maar dat hoeft niet. De bacterie kan zich ook in de slijmlaag van een biofilm verstoppen."

Er zijn dus meerdere manieren waarop de ziekte kan verlopen: paarden krijgen droes en knappen ervan op, paarden krijgen complicaties zoals metastatische, of ook wel verslagen droes, en paarden kunnen drager worden. Linda: "In ongunstige gevallen treden er in 10 tot 20 procent van de gevallen complicaties op. De kans hierop wordt groter naarmate de paarden langer en meer aan droes worden blootgesteld, dus het heeft zeker zin om het paard met ernstige droes even uit de koppel te halen om de eventuele abscessen te laten doorbreken. Zo zorg je ervoor dat de andere paarden niet aan de hoge infectiedruk worden blootgesteld."

MONSTERNAME

Als er in een groep paarden meerdere zieke dieren zijn is het belangrijk om snel een diagnose te hebben. Daarvoor is een goede monstername essentieel. Dat kan zijn een neusswab, een neusspoeling, abcesmateriaal of een luchtzakspoeling. Linda legt uit dat uit onderzoek blijkt dat PCR-onderzoek de positieven er veel vaker uit haalt dan kweek. "Bij klinisch verdachte dieren

doet vooral de neusspoeling het heel goed. En wil je helemaal zeker zijn, dan kan je beter twee monsters combineren." Draggers zijn veel lastiger op te sporen. Hiervoor zijn luchtzakspoelingen nodig of meerdere neusswabs of neusspoelingen genomen in een periode van enkele weken. Aan de hand van een casus laat ze zien dat er in één koppel meer PCR-positieve dieren waren dan op grond van de klinische verschijnselen verwacht was. "Niet eens de helft van die dieren hadden verschijnselen. Dit bewijst dat wat wij zien slechts het topje van de ijsberg is."

BEHANDELEN OF NIET?

Linda heeft enkele stelregels om te bepalen of paarden behandeld moeten worden of niet. "Wel bij metastatische droes, ernstige benauwdheid en purpura hemorrhagica. Behandel niet als het dier

al verdikte klieren heeft of als immuniteit gewenst is." En dragers? "Wij vinden dat je dragers wel moet behandelen, zodat ze andere paarden niet kunnen aansteken." Daar is DAP Bodegraven het mee eens, zegt één van de dierenartsen: "Schiet niet direct in de kramp, maar houd je wel aan de voorschriften." En het middel? "Daarover verschillen de meningen, want welk antibioticum is het beste, wanneer kies je voor een ander antibioticum en wat is er mogelijk?" De regels in Nederland laten hiervoor niet zo heel veel ruimte: penicilline is voor droes het middel van eerste keuze.

UITBRAAK VOORKOMEN

Is een uitbraak weer voorbij en zijn eventuele dragers opgespoord en behandeld, dan is het goed om maatregelen te nemen om nieuwe uitbraken te voorkomen. Denk hierbij aan het in quarantaine plaatsen van nieuwe paarden, en deze tijdens de quarantaineperiode onderzoeken op droes. Maar denk ook aan spelregels tijdens wedstrijdbezoek bijvoorbeeld. De komende tijd ontwikkelt GD beheersplannen en preventieplannen voor de ziekte.

Naast de kliniek in Bodegraven zijn ook de paardenklinieken in Wolvega en Roosendaal medeorganisator en gastheer van de sessie geweest. ●

Tijdens het praktijkgedeelte laat Leendert-Jan Hoffland en Hanneke Panhuijzen van DAP Bodegraven zien hoe je het instrument voorbereidt voor een luchtzakscopie.